

Nr 20

Av herr **Gustafsson** i Borås m. fl., om åtgärder med anledning av att de nordiska ländernas straffskalor icke överensstämmer.

Att kriminella element i relativt stor utsträckning söker sig över från Finland till Sverige är ett länge känt faktum. Detta gäller i särskild grad vid vår nordliga gräns.

Sedan passkontrollen slopades är det hur lätt som helst att komma över från Finland till Sverige, även för de förvisade. Den brottslige behöver ju inte ens skaffa sig respengar, han kan gå till fots. Polisen får gå på spaning natt och dag, de ordinarie tingsdagarna räcker inte till och fångvårdsanstalten i Haparanda är fullbelagd. Även om storleken av det antal brott som i Sverige begås av finländare inte bör överdrivas, är likväl företeelsen ett vittnesbörd om en ohållbar ordning. Man behöver inte, som ibland sker i svenska tidningar, lägga krassa ekonomiska synpunkter på frågan och tala om hur "skattepengar rullar", den är ett allvarligt socialt problem, och ingen kan väl komma ifrån att Finlands anseende allvarligt skadas av vad som förekommer. Den misskötsamma minoriteten märks som vanligt alltid mest.

Bland de kriminella element som kommer över gränsen kan särskiljas två grupper: en som lever på brott och som bemödar sig att undgå polisen och en som icke vill undgå den utan söker få arbete, mat och husrum i svenska fängelser, särskilt när vintern kommer. En straffad synes i Finland ha föga chanser att få arbete, han saknar medborgerligt förtroende — det står i hans papper — och han behandlas därefter av både kamrater och arbetsgivare. Orsakerna till att kriminella element i så hög grad söker sig över till Sverige är till övervägande del följande:

Straffutmätningen i Sverige är mildare än i Finland och därför i motsvarande grad mindre avskräckande. Vidare föredrar många brottslingar svenska straffanstalter framför de finska, och många beklagar att inte strafftiden blev längre, enär de blir humanit bemöta, får god mat, har tillgång till hobbies, radio och efter dagens arbete i skogen (som kan ge upp till 100 kr. i veckan i behållen inkomst = 1/3 av det förtjänta) kan ägna sig åt läsning eller speciellt yrkesarbete. Man kommer här in på ett nytt problemområde. Om människor vänjer sig vid att vandra ut och in på en anstalt och trivs ganska bra med tillvaron — om den är förlagd till ett svenskt fängelse — kan ju själva humaniteten verka brottsprovocerande, motsatsen till vad man avsett. Om straffen i hemlandet är längre, maten och behand-

lingen i fängelserna sämre och möjligheterna till arbete efter avtjänat straff synnerligen små, blir för många utvägen att gå tillbaka till Sverige. Tidigare förvisad, behöver den i hemlandet straffade inte ens göra något brottsligt för att få komma i svenskt fängelse under den hårdaste vintern. Att en från Sverige förvisad återkommer samma dag som han transporterats över gränsen är inte ovanligt, och han betraktar några månaders anstaltsvistelse vintertid som en hjälp. Han har ju nära nog allt han rimligtvis kan önska sig utom friheten, men då anstalten i Haparanda är en s.k. öppen anstalt, finns inga galler för fönstren, och interiören är minst av allt fängeslik.

Det måste betraktas som djupt otillfredsställande att en del brottslingar återkommer därför att — efter vad det uppgivits — de finska myndigheterna tagit deras i svenskt fängelse intjänade pengar till gamla, obetalda böter för att sedan låta personen gå utan att söka skaffa honom arbete. Den straffade har helt enkelt inte haft någonstans att ta vägen. Den illegala trafiken till Sverige skulle säkerligen bli av mindre omfattning om de frivivna finge ett handtag till ett nytt liv.

För att förhindra immigrationen av brottsliga element från Finland har man diskuterat att återinföra pass- och visumtvånget för finländska medborgare. Det skulle säkerligen vara effektivt, men kan inte allvarligt komma på tal. En dylik diskrimineringsåtgärd är i dagens läge helt otänkbar. Det skulle innebära ett allvarligt avbrott i arbetet på utvidgningen av det gemensamma nordiska samarbetet. Polisen anser, att passkontrollen är enda sättet att hejda strömmen av yrkesförbrytare, som söker sig till Sverige därför att varorna är bättre här, straffen mildare och fängelserna bättre. Andra vägar måste dock finnas.

Det ter sig naturligtast att införa en ordning som innebär, att den som begått ett brott i något av de nordiska länderna också får avtjäna straffet i sitt hemland, inte som nu i det land där lagöverträdelsen ägt rum. En sådan diskussion har i flera år pågått mellan de av saken berörda nordiska myndigheterna. Reformen skulle väl medföra vissa komplikationer, bland annat på grund av att straffskalorna för samma brott inte är desamma i de olika länderna. Hindren kan dock knappast vara oöverstigliga. Nordiska rådet borde vara det forum som toge upp även de med detta problem sammanhängande frågorna till behandling.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att Nordiska rådet i samband med sitt initiativ till införande av en ordning, som bl.a. skulle innebära, att medborgare från ett nordiskt land, som begått brott i ett annat, får undergå straff eller skyddsåtgärder i hemlandet, även måtte uppta de frågor som hör samman med att straffskalorna för samma brott inte är desamma i de olika länderna

och om möjligt söka få till stånd en lag, som blir lika för hela Norden.

Stockholm den 13 januari 1961

Axel Gustafsson
i Borås

Harald Larsson
i Hedenäset

John Löfroth
i Luleå

Märta Boman

Elsa Lindskog
